

STUDII ȘI CERCETĂRI: PSIHLOGIE

REALIZAREA ȘI EVALUAREA UNUI ESEU ÎNTR-O LIMBĂ STRĂINĂ

Carolina PLATON, Daliana TASCOVICI*

Catedra Psihologie

*Universitatea “Spiru Haret”, București (România)

The article begins with presenting different points of view upon the essay written in a foreign language. Then, there is a short presentation of the manner of the essay writing during the centuries. One can read the characteristics of an essay and the elements that differentiate the essay from other literary pieces of work. There are shown the specific features and the structure of the following kinds of essay: the narrative, the descriptive, the informative and the expository essay.

Eseul este o relatare scurtă a unui subiect anumit, realizat de un student sau de un autor cu scopul de a fi publicat [1]; aceasta este definiția pe care o găsim în B.B.C. English Dictionary.

L.Avasilichioaie definește eseul literar ca fiind o formă de notație a observațiilor personale pe cele mai diverse teme: filosofică, religioasă, estetică, literară. Eseul, fiind un tip de compoziție pe baza textului literar în care sunt dezvoltate în manieră personală diverse idei, pornește de la diferite aspecte sau semnificații ale operei literare. Caracteristicile eseului sunt: mersul digresiv, caracterul reflexiv, să nu aparțină literaturii ficționale, dar care poate recurge la tehnici ale acesteia, diversitate tematică, libertate de compoziție, originalitate, asociații de imagini surprinzătoare, predilecție pentru aforism [2].

N.Ionică consideră eseul ca fiind o compoziție liberă în care autorul își expune, într-o formă atrăgătoare, un punct de vedere personal asupra unei probleme filosofice, literare, științifice [3].

După cum observăm, toate definițiile prezintă elemente specifice eseului, elemente care îl diferențiază de orice altă compoziție literară.

Eseul filosofic sau literar, cu forma sa eminentă deschisă, are o tradiție ilustră de-a lungul ultimelor trei secole: Fr.Bacon, J.Locke, G.Leibniz, F.von Schiller, W.Goethe, M.de Montaigne, Voltaire și alții. Ajuns la apogeu în secolul al XX-lea, când este cultivat mai mult decât oricând de o serie întreagă de scriitori cu înclinații spre speculația filosofică – G.Chesterton, M.de Unamuno – eseul interferează domeniul criticii, al istoriei literare și chiar pe cel al romanului – M.Proust, Th.Mann, A.Huxley. În literatura română, primul eseu erudit este “Pseudokyneghetikos” de Al.Odobescu [4].

Evaluarea unui eseu urmărește ca acesta să aibă coerență. Icy Lee prezintă coerența în trei moduri [5]:

- conexiunea între propoziții;
- folosirea mijloacelor de conexiune explicite la nivelul paragrafului;
- folosirea mijloacelor de conexiune cum ar fi pronumele sau structurile repetitive.

Coerența include următoarele cinci trăsături:

1. O macrostructură care oferă un model caracteristic și potrivit scopului pe care vrea să-l comunice. De exemplu, când scopul celui care vrea să scrie este să nareze, evenimentele trebuie aranjate cronologic. Dacă scopul este să se propună soluția unei probleme, structura este următoarea: un model situațional, o problemă, o soluție, o evaluare. Dacă scopul este să dezbată un subiect controversat, se pot aranja ideile astfel, încât cele două fațete ale subiectului să fie exemplificate, urmate apoi de concluzii pro și contra de fiecare parte [6].

2. O structură informațională care să ghideze cititorul ca să înțeleagă cum sunt organizate informațiile și cum este dezvoltat subiectul textului. Altfel-spus, coerența se realizează oferindu-i cititorului informațiile vechi înaintea celor noi [7].

3. Conexiunea conținutului este evidențiată de relațiile dintre propoziții. O propoziție este o aserțiune. Coerența unui text se stabilește prin relația dintre propoziții. De exemplu, o propoziție care nu are suport sau nu este dezvoltată, explicată, devine oarecum o generalizare. Pentru a se ajunge la coerență în scris este bine-

venit să se explice conținutul unei propoziții sau să fie exemplificată. De exemplu, propoziția: “Transportul gratuit ar fi un lucru bun pentru comerțul unui oraș” este o propoziție fără suport. S-ar putea adăuga un suport de genul: “Transportul gratuit ar fi un lucru bun pentru comerțul unui oraș, pentru că persoanele care folosesc mijloacele de transport în comun ar dispune de mai mulți bani pe care să-i cheltuiască atât pentru nevoi, cât și pentru lux” [8].

4. Conexiunea la nivelul suprafeței textului este evidențiată de prezența mijloacelor de conexiune. Aceste mijloace sunt cuvinte și expresii care ajută la stabilirea unor relații între diferite propoziții și diferite părți de propoziție: pronume, conjuncții, legături lexicale: repetiție, sinonime, antonime... [9].

5. Caracteristici de metadiscurs potrivite. Markerii metadiscursului ajută cititorii să organizeze, să interpreteze și să evalueze informațiile. Exemple: așadar, însă, în primul rând, în final, fără îndoială, cu siguranță... [10]

Evaluarea unui eseu cere respectarea trăsăturilor specifice și a structurii lui. Vom prezenta următoarele tipuri de eseu: **eseul narativ, eseul descriptiv, eseul informativ și eseul expozitiv.**

Structura unui **eseu narativ** este următoarea:

- un scurt paragraf introductiv, observații generale;
- suspansul: crearea unui număr de scene care să ducă la conflictul central, interesul crescând cu fiecare scenă în parte. Aici trebuie să fie prezentă descrierea, detaliul fin, adjectivul;
- conflictul central: descrieri vivide, propoziții scurte și pătrunzătoare, detaliul ascuțit. Cititorul trebuie făcut să vadă și să audă ce se întâmplă. Acum se poate folosi contrastul;
- concluziile: tot o observație generală, asemănătoare celei de la început.

Eseul narativ prezintă o povestire sau o combinație între o povestire și o descriere, cu preponderența celei dintâi.

Într-un **eseu descriptiv** ponderea cea mai mare o are elementul descriptiv. De foarte mare importanță este alegerea unei teme centrale în jurul căreia toate celelalte efecte să fie grupate și subordonate. Odată stabilită această condiție, trebuie introdus elementul de contrast; acesta sporește interesul și evită monotonia. În acest tip de eseu, detaliul este foarte important. El dă viață scrierii. Studentul trebuie să fie atent la folosirea epitetelor. Trebuie să analizeze fiecare adjectiv pe care este tentat să-l folosească, să vadă dacă face într-adevăr ca obiectul respectiv să fie mai clar vizualizat. Dacă expresia obținută a fost întâlnită de cititor de mai multe ori anterior, este comună, deci trece prin mintea acestuia fără nici un efect.

Eseul descriptiv se realizează în spațiu, eseul narativ în timp. Pentru ca cititorul să nu se piardă în descrieri fără sfârșit și să nu fie privat de elementul suspans atât de căutat, studentul trebuie să nu piardă din vedere aceste aspecte.

O posibilă schemă ar fi:

- crearea unui efect general: este o scurtă introducere, exprimată prin propoziții scurte și vocabular simplu, trebuie să se creeze un efect unitar în mintea cititorului;
- aranjarea detaliilor: pentru început, o descriere cu detalii definite, concrete, se punctează culori și forme, se poate folosi contrastul;
- concluziile: tema centrală este accentuată din nou dacă este posibil într-o altă viziune.

Eseul informativ își propune să prezinte, pur și simplu, un număr de acțiuni sau fapte. Este considerat cel mai puțin subtil tip de eseu. Eseurile de acest tip sunt rare, se întâlnesc mai cu seamă în domeniul științific.

Schema unui eseu informativ:

- introducere: studentul vine cu implicația personală în subiectul ales;
- dezvoltarea temei: prezentarea în linii mari a subiectului/obiectului ales, descriind diferitele sale tipuri, ceea ce au în comun...;
- un astfel de eseu nu are concluzii precise. Se recomandă totuși câteva fraze cu implicații personale, asemănătoare celor de la început.

Eseul expozitiv. Sub acest titlu sunt cuprinse toate tipurile de eseu care caută – nu neapărat informează – descrie, narează, dar care încearcă să convingă, să explice. Această proză este foarte emoționantă, este cel mai complex tip, cel mai interesant.

Structura unui eseu expozitiv:

- o introducere scurtă, adesea ca un citat;
- o primă viziune a studentului, dezvoltarea acesteia, folosirea detaliilor, rezumarea acestei viziuni;
- considerații asupra viziunii: aprobare sau dezaprobare;

- a doua viziune: compararea ei cu prima;
- concluzii: o recapitulare sau o întoarcere neașteptată.

Stilul unui eseu. Se recomandă folosirea unui stil simplu, clar, direct, vivid. Întrebările retorice nu sunt de dorit, dar dacă sunt trebuie folosite cu atenție; ele pot face însă trecerea de la o introducere laconică spre stilul fluent din cuprins. Exclamația se poate folosi atât la început, cât și în cuprins, dacă studentul a obosit să scrie numai enunțuri sau consideră că și cititorul a obosit de enunțuri. Exclamația aduce varietate. Dacă este bine folosită, aduce o notă de realism. Nota colocvială are importanță majoră într-un eseu, întrucât eseu este cel mai puțin formal dintre genurile literare. Cititorul trebuie să aibă impresia că este implicat într-o discuție familiară despre un subiect care îl interesează. Dialogul poate fi purtat de autor și un prieten sau un străin imaginar. Interjecția este o exclamație care constă într-un singur cuvânt; dacă este judicios plasată are un efect maxim. Paradoxul implică o contradicție, trebuie folosit atent, altfel devine monoton. Întâlnită este și repetiția juxtapusă. Autorul trebuie să fie strict în folosirea umorului. Fiecare cititor are ideile sale cu privire la ceea ce este și ce nu este amuzant. Ceea ce îi este amuzant unui francez, nu îi este amuzant și unui englez, de exemplu.

Scrisul de mână trebuie să fie îngrijit. Un scris ilizibil este foarte obositor, profesorul-examinator nu-l va citi. O scriere cu greșeli este iritantă și i se poate permite unui student care folosește o limbă străină.

Aristotel spunea că o lucrare trebuie să aibă un început, un mijloc și un sfârșit. Studentul care aspiră să alcătuiască un eseu bun într-o limbă străină, trebuie să aibă în minte aceste cuvinte [11].

Referințe:

1. BBC English Dictionary. - London, 1993, p.373.
2. Avasilichioaie L. Limba română, teoria literaturii. - Brașov, 2002, p.82-83.
3. Ionică N. Concepte operaționale pentru literatura română. - Brașov, 2002, p.59.
4. Simion E. și alții. Limba și literatura română. Manual pt. cl. X. Corint, 2000, p.196.
5. Icy Lee. Forum, iulie, 2002, p.33-34.
6. Hoey M. On the Surface of Discourse. - London, 1983.
7. Danes F. Functional Sentence Perspective and the Organisation of Text. - Haga, 1974, p.106-128.
8. Kintsch W. Toward a Model of Text Comprehension and Production. Psychological Review. 85, 1978, p.363-394.
9. Halliday M. Cohesion in English. - London, 1976.
10. Crismore A. Metadiscourse in Persuasive Writing. Written Communication. 10, 1, 1993, p.39-71.
11. Blackstone B. A Manual of Advanced English for Foreign Students. - Longman, 1965, p.212-262.

Prezentat la 07.05.2007